

naar denne Lønreform gennemføres. Det vil blive vanskeligt for de Hjem, som bærer Friskolen, at bringe saa betydelige Ofre, at Friskolens Lærerlønninger kan holdes paa Højde med de Lønninger, der her foreslaas. Naar denne Lønreform er gennemført, vil nemlig de, der ved egne Midler bærer Friskolen, faa en betydelig forøget Udgift i Form af nye Skatter, og allerede nu er det kun velstaaende Folk, som har Raad til at sende deres Børn i Friskolen. Nu staar der ganske vist saa kønt i den nye Grundlov af 1915, § 83, at ingen Forældre kan tvinges til at sende deres Børn i den offentlige Skole. Vi har faaet en Skolefrihedsret, men det er en Kendsgerning — det kommer man ikke uden om —, at som Forholdene er nu, og som de vil blive i højere Grad, naar denne Lønreform er gennemført, er denne Skolefrihed kun en Ret for velhavende Folk; fattige Folk, Smaafolk, har ikke den samme Ret, fordi de ganske simpelt ikke har Raad til at sende deres Børn i Friskole. Naar nu alle Partier har været enige om i vor nye Grundlov at indsætte denne § 83, synes jeg, at alle politiske Partier ogsaa er bundne til at skabe saadanne økonomiske Forhold, at alle i vort Folk kan faa Del i denne Skolefrihed. Jeg er derfor i nogen Grad blevet skuffet — og det er sikkert adskillige — ved, at Lønningskommissionen ikke er naaet lidt videre, end Tilfældet er, med Hensyn til Statens Tilskud til de private Skoler. Dette var i Lønningsloven af 1908 ordnet i § 6, og nu har Lønningskommissionen, i alt Fald Lønningskommissionens Flertal, ganske vist været saa elskværdig at sende en venlig Tanke til denne Paragraf, og Resultatet er blevet, at Flertallet har besluttet at henlede den højtærede Finansministers og den højtærede Undervisningsministers Opmærksomhed paa dette Forhold, men er standset derved, og det synes jeg dog ikke, vi kan blive staaende ved. Lige saa vel som det nemlig var rigtigt, at dette Spørgsmaal om Statens Tilskud til den private Skole i Lønningsloven af 1908 blev ordnet fast og sat i et fast Forhold til Statens Tilskud til den offentlige Skole, lige saa vel synes jeg, vi har Ret til at forlange, at dette Forhold ogsaa ordnes i den nye Lønningslov. Jeg vil derfor henstille til det Udvalg, der faar med dette Spørgsmaal at gøre, at gaa et Skridt videre, end Lønningskommissionen har gjort, saa at der ved Lovforslagets anden Behandling fremkommer et virkelig positivt Forslag om, at Statens Tilskud til den

private Skole bliver ordnet. Som Forholdet har været hidtil i Kraft af Lønningsloven af 1908 har Statens Tilskud til den private Skole andraget ca. 12 Kr. pr. Barn, og jeg synes, man har Lov at kræve, at Forholdet mellem Statens Tilskud til den offentlige Skole og til den private gennemsnitlig pr. Barn ogsaa skal oprettholdes efter den nye Lønningslov. I alt Fald ønsker jeg stærkt at forlange af det kommende Udvalg, at der ved anden Behandling fremsættes et positivt Forslag i saa Henseende.

Henningsen: Naar jeg har ønsket Ordet, er det for ogsaa at gøre nogle Bemærkninger om det Spørgsmaal, der er rejst her af det ærede 7de Medlem for Svendborg Amt (J. Jacobsen), og som ligeledes er berørt af det ærede Medlem fra Skanderborg (Stengaard-Kirkegaard): Spørgsmaalet om Friskolens Stilling efter dette Forslags Vedtagelse. Men jeg maa straks sige, at jeg er ikke helt enig med de to ærede Medlemmer i, at det er rigtigt, at dette Spørgsmaal bliver ordnet paa det foreliggende Lovforslag. Jeg tror, Sagen er alt for stor og omfattende til, at den kan ordnes ved en Ændring eller Tilføjelse paa dette Forslag. Det Lovforslag, vi har til Behandling i Øjeblikket, er jo et rent og skært Lønningslovforslag, der kun angaar Folkeskolens Lærere, og jeg mener derfor, at det Spørgsmaal, der her er draget frem, ikke kan løses paa denne Lov. Derimod er jeg fuldstændig enig i de Betragtninger, der er gjorte gældende med Hensyn til de Virkninger, dette Forslags Vedtagelse vil faa overfor de private Skoler, saafremt Staten ikke giver et forøget Tilskud til disse Skoler. Men dette bliver imidlertid ikke Tilfældet alene overfor de to Slags Skoler, de to ærede Medlemmer har omtalt, det samme bliver Tilfældet overfor alle de private Skoler, de private Seminarier, de private Realskoler, de private Efterskoler, ja, man kan vel ogsaa sige, at det kommer til at virke overfor de tekniske Skoler og Handelsskoler, saafremt der ikke fra Statens Side ydes et forøget Tilskud. Jeg gaar da ogsaa ud fra som givet, at det staar alle klart, at saafremt disse Skoler skal vedblive at bestaa og ikke alene være Skoler for de velhavende, er det nødvendigt, at Statstilskuddet forhøjes. Det skulde gerne ogsaa i Fremtiden være saadan, at alle de Forældre, som foretrækker den Skoleform, fordi de synes, det er den, der passer dem, skal kunne sende deres